

A pálosrendi szerzetesek több mint hatszázhatvan éve telepedtek le Márianosztrán. Ez a könyv az ő történetükről szól. A mű hét évnyi kutatómunka gyümölcse, levéltárak mélyén szunnyadó iratok apró mozaikjaiból kitartó oknyomozással összekovácsolt adatbázis és történelemkönyv. Ez egy történelmi mű, amely a forrásait pontosan megjelöli. Ez egy művészettörténeti alkotás, amely pontos értékleltárt ad Nosztra mind elpusztult, mind pedig a jelenlegi építészeti emlékeiről, berendezési tárgyairól és műkincseiről. Ez egy teológiai mű, amely ékes bizonyítéka Isten történelmet és emberi sorsokat formáló gondviselő szeretetéről. Valójában ez egy olvasókönyv, amelyből mindent megtudhatunk a nosztrai templomról és kolostorról, azokból az időkben, amikor pálos szerzetesek imádkoztak a falaik között. A történelmi viharok következtében a pálosok jelenléte a térségben kényszerű szünetekkel terhelt, így a közösség nosztrai élete három korszakra osztható: a középkori alapítás, a barokk kori újjászervezés, majd a jelenkori visszatérés időszakára.

Megkockáztatható, hogy a középkori írott kútfők közül mindazok, amelyek a pálos szerzetesek márianosztrai tevékenységével kapcsolatosak, kivétel nélkül mind fellelhetők ebben a könyvben. Ez a középkori rész regénybe illően érdekes és olvasmányos, a középkori templom és kolostor építéstörténetét és a pálos szerzetesek életét egyedülálló módon mutatja be.

A mű gerincét a barokk kor bőséges levéltári forrásokra épülő bemutatása képezi. Lenyűgöző, ahogyan több száz pálos szerzetes életútja feltárul és a kolostor mindennapjai megelevenednek. Külön tanulságos a szerzetesi lelkiség és imaélet korszakbéli bemutatása. A mű értékét növeli a noviciátusról és a rendi képzésről írott rész. De ki ne olvasna szívesen a kegyképről, a Szent Borbála kápolna rejtélyeiről vagy az Öt Szent Seb Kongregációról! Ugyanígy figyelemre méltó az a fejezet, amelyik a konvent és a Váci Egyházmegye főpapjainak bensőséges kapcsolatát tárgyalja. A mű további elvülhetetlen érdeme a barokk kori gazdálkodás és vagyoni viszonyok részletes és pontos bemutatása.

A mű utolsó nagy egysége a jelen korba kalauzolja el az olvasót. A legtöbb építészeti emlék vagy akár a hagyományos népi ájtatosságok sora 1989. évi visszatérés előtti időkre vezethető vissza, így az egyes témakörökben azok genezisétől követők az események, s csak innen lépünk be az 1989. év utáni események világába, a pálos lelkiség ismételt meghonosodásának és felvirágzásának bemutatásába.

Dr. Völgyesi Levente